

От доц. д-р Никола Тодоров Методиев
Институт по животновъдни науки – Костинброд

Върху дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Физиология на животните и човека“, професионално направление ш. 4.3. „Биологически науки“, на тема: „Възможности за направляване на репродуктивния процес при Североизточнoбългарска тънкорунна и Синтетична популация българска млечна порода овце“, представен от Стефан Николов Манчев, докторант в самостоятелна форма на обучение към Институт по биология и имунология на размножаването към БАН – гр. София.

Представеният дисертационен труд е написан на 138 страници и включва 63 фигури, 7 таблици и 3 снимки. Списъкът на използваната литература обхваща 456 източника, от които 9 на кирилица и 447 на латиница. Научният труд е правилно структуриран по отношение на отделните раздели и отговаря на изискванията за докторска дисертация. Дисертационният труд е разпределен, както следва: Въведение – 3 стр., Литературен обзор - 35 стр., Цел и задачи – 2 стр., Материали и методи – 13 стр., Резултати и дискусия – 48 стр., Заключение – 2 стр., Изводи - 3 стр., Препоръки за практиката – 1 стр. и Списък на използваната литература – 26 стр. Представени са две научни публикации, свързани с дисертационния труд, като и на двете докторантът е водещ автор.

Актуалност на разработвания проблем

Темата на дисертационния труд е актуална и посветена върху възможностите за направление на репродуктивния процес чрез прилагане на препарати, съдържащи хормона мелатонин при кочове и овце от породата Североизточнoбългарска тънкорунна /СИБТ/ и Синтетична популация българска млечна /СПБМ/. Известно е, че при овцете и козите съществуват физиологични механизми, които лимитират размножаването до есенните месеци и ражданията до сезони, които са благоприятни за оцеляване и характеризиращи се с наличието на качествени хранителни ресурси, като за умерените географски ширини, в които се намира България, овцете започват да циклират при намаляване на светлинния ден, а преминават в анеструс през пролетта и лятото.

Цел и задачи на изследванията

Целта на дисертацията е да се проучи влиянието на хормона мелатонин върху фертилната способност на кочове и овце от породите Североизточнoбългарска тънкорунна и Синтетична популация българска млечна. Формулираната цел не отговаря с точност на заглавието. Нужно е било докторантът да конкретизира заглавието и да включи в него и влиянието на

хормона при възможностите за направляване на репродуктивния процес. За изпълнение на целта са поставени 3 задачи, които гарантират изпълнението ѝ. Всяка задача има а няколко подзадачи.

Материал и методи на изследване

Проведените експерименти с породи от различни продуктивни направления, определянето на редица лабораторни показатели, работата със съвременна научна апаратура (CASA анализатор, ELISA), са доказателства, че докторантът е усвоил различни методики за провеждане на научни експерименти. Това, както и много добре направеният литературен обзор, са предпоставка, че докторантът е изпълнил първата част (образователната) за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

Резултати и изводи от изследванията

Резултатите са представени в 56 фигури и 7 таблици, които много добре отразяват решенията на поставените задачи. Обсъждането и коментарът на резултатите са коректни и представени на много добър научен език. Докторантът е обособил глава „Заклучение“, в която прави кратък и обобщен анализ на резултатите и очертава насоки за бъдеща изследователска работа. Доброто интерпретиране на резултати и съпоставянето им с резултатите, получени от други автори показва, че докторантът е постигнал и втората част (научната) за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

Направени са 12 извода, които ясно и точно отразяват основните резултати, получени в проучването. Въз основа на получените резултати са представени и две препоръки за практиката. Приемам като творческо решение поднасянето на изводите. Те не са представени по възприетия ред, а като отделни изводи на всяка задача.

Оценка на автореферата

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията и отразява обективно структурата и съдържанието на дисертацията. Като недостатък отчитам съкратеното представяне на раздел „Материал и методи“, само страница и половина.

Критични бележки, въпроси и препоръки

Освен споменатите критични бележки по-горе, имам следните забележки, въпроси и препоръки:

В раздел „Литературен преглед“ е било добре да се направи кратък преглед на овцевъдството в България – състояние, породен състав и т.н. Не е направен преглед на изследванията относно направляване на репродуктивния процес при овцете за условията на България, а това е темата на дисертацията. За последните 20 години има няколко десетки публикации за синхронизация на еструса при овце и контрол на половоцикличната дейност, няколко докторски дисертации за оптимизиране на репродукцията при дребните преживни, няколко монографии и справочници.

В раздел „Материал и методи“ не са описани статистическите процедури при обработка на експерименталните данни за всяка задача. Съветвам докторанта в бъдещите си научни публикации да описва подробно приложените статистически методи. Не е описано продължителността на прилагане на препаратите, съдържащи мелатонин. На страница 47 е посочено „по литературни данни за нашите географски ширини това е и най-опитното време за постигане на максимални резултати“, но самите литературни източници не са описани. Подобни описания има и на други места в дисертацията. Кое кара автора да обособява първа и втора основни задачи, а трета задача да не бъде основна? На страница 50, разреждането се прави в съотношение, а не както го е описал автора „в граници от 1 плюс 1 до 1 плюс 4-6“.

В раздел Резултати и обсъждане са налице множество стилови и технически грешки, като неправилно изписване на имената на породи овце, изрази като „грундиращ ефект на епифизния хормон“, „точка на експеримента“, и др. Резултатите по задача 2. са твърде кратко и непълно представени. Освен това има препокриване на двата сезона, посочени от автора (разликата в двете случни кампании е само две седмици). По-скоро е било удачно да се интерпретират резултатите въз основа на продължителността на третиране с мелатонин. Някои от фигурите са излишни (като например фигури от 43 до 48).

Заклучение

Представеният дисертационен труд, по актуалност, обем, методическа постановка на експериментите, ниво на изследователската работа и интерпретиране на получените резултати, отговаря напълно на изискванията за дисертационна работа и заслужава висока оценка. Това ми дава основание с пълна убеденост да дам своето **положително** становище по представения дисертационен труд. Препоръчвам на уважаемото Научно жури да присъди на Стефан Николов Манчев образователната и научна степен „доктор“.

21.10.2021

Член на Научното жури:

/доц. д-р Н. Методиев/